

JUTRO

Neodvisen političen dnevnik.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :
„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1/26. uri zjutraj, a ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnishtvu mesečno K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1.20; s pošto celetoletno K 18.—, polletno K 9.—, četrtletno K 4.50, mesečno K 1.50. Za inozemstvo celetoletno K 28.—.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :
Uredništvo in upravnishtvu je v Miklošičevi ulici št. 8. Dopolni se pošiljajo uredništva, naročnina pa upravnishtvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopolisi se ne vračajo. Za oglase se plača po določenem ceniku. Lastnik in glavni urednik Milan Plut. Odgovorni urednik Franjo Pirč. : Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Spomenik narodnima žrtvama Lundru in Adamiču mora biti postavljen!

Vlada je zabranila postaviti spomenik septembrskima žrtvama. Nepričakovano je prišla ta prepoved, ko se je nihče ni nadejal, in zato se Ljubljana zopet enkrat zgraža in ljudje se vprašujejo, ker ne morejo v to verovati, ali je to mogoče?

In nič več. Zgražati se znajo Slovenci — pa še to bolj na tihem — in čuditi se znajo tudi, ali da bi stopili v odločno borbo s sistemom, ki se tako neusmiljeno norčuje iz najsvetejših naših čustev, na to pri nas nihče niti ne pomišlja. Naša najsvetejša čustva! Ali imamo Slovenci sploh kakih svetih, ali celo najsvetejših čustev? Najbrže ne, ker ako bi jih imeli, potem bi dobila naša slavna vlada za najnovejšo brco, ki nam jo je blagovolila podeliti, tak odgovor, da ji drugičkrat ne bi več prišlo na pamet, izdajati take in slične prepovedi, ki so mogoče samo pri nas, ker vlada dobro ve, da smo ovce, ki jih lahko striže brez skrbi kolikor hoče; Slovenci bodo pri vsem tem z navdušenjem nosili puške na svojih ramah v mladeniški dobi, a na starost se bodo vpisovali v veteranska društva in naglašali svoj avstrijski patriotizem tako vsiljivo, da se bo zdelo to celo c. kr. vladi preneumno.

Zato se mi ne čudimo čisto nič najnovejši zaušnici, ki nam jo je podelila vlada s tem, da je zabranila postavljanje spomenika Lundru in Adamiču, tema žrtvama razmer, v katerih živimo, žrtvama sistema, pod katerim Slovenci o gotovih rečeh skoraj niti misliti ne bomo več smeli brez predhodnega dovoljenja c. in kr. drž. pravdnika.

Nismo prijatelji spomenikov, ker mislimo, da nam oni v sedanjih razmerah sploh niso potrebni. Presiromašni smo, da bi si dovoljevali tak luksuz kot je postavljanje dragih spomenikov zaslužnim našim možem. Spomin na take može naj živi v naših srcih, a denar žrtvujemo za druge naše narodne potrebe, ki jim imamo toliko. Ali spomenik septembrskima žrtvama je menda že gotov, on se mora plačati in sedaj pride naenkrat vladna prepoved.

Za to ne moremo priobčiti vesti o tej prepovedi „brez komentarja“, kot je to storil naš tovariš iz Knaflrove ulice, ki je na jako komoden način absolviralo za zadevo, ki postaja važna radi tega, ker tukaj prihaja v poštev denar, ki bo vržen v slučaj, da vlada vztraja pri svoji prepovedi, v vodo, ker spomenik se mora, — ako je že gotov — plačati, ne glede na to, ali bo on postavljen ali ne. In Slovenci nismo tako bogat narod, da bi tisočake metali v vodo.

Za to mora biti spomenik Lundru in Adamiču postavljen! Odvisno je to od

nas samih, ker imamo dosti moči, da od vlade izsilimo dovoljenje za to, samo volje in močatosti je treba za to. Ne mislimo, da so potrebni novi septembrski dogodki, ker Slovenci ne potrebujejo žrtev, nego živih mož, ali to se da doseči tudi na čisto legalen način: za to imamo v državnem zboru 24 poslancev, ki imajo, posebno v zvezi z ostalimi slovenskimi poslanci, menda dovolj moči, da nam izvojujejo pravico postaviti skromen spomenik žrtvama 20. septembra.

To je dolžnost naših poslancev, ki jo oni morajo izvršiti! Ker se pa naši poslanci ne zavedajo preveč svojih dolžnosti napram narodu, ki jih je poslal na Dunaj za to, da branijo v državnem zboru njegove interese in njegovo čast, mora jih slovenska javnost na to njihovo dolžnost spomniti in ako naši poslanci pri vsem tem ne izpolnijo svoje dolžnosti in ne dosežejo preklica vladine prepovedi, potem se mora z njimi obračunati po zaslugi.

Ako se spomenik Lundru in Adamiču ne postavi, bo to naša krivda, ki bo dokazovala, da smo Slovenci narod brez časti, narod, ki ni vreden da živi. In na to Slovenci ne smemo pasti, mi moramo pokazati, da nam je spomin na septembrske žrtve tako svet, da ga mora spoštovati tudi — c. kr. vladal!

Iz slovenskih krajev.

Št. Peter na Krasu.

Kako se skrbi za povzdigo tujskega prometa. To sta na jako moder način rešila naš modri župan in njegov prijatelj kaplan. Po dolgem premišljevanju, kako bi povzdignili tujski promet v našem ljubem kraškem Št. Petru, sta sklenila: Vse gostilne in prenočišča morajo biti že ob 10. uri po noči zaprta. (Čudimo se, da ne že ob 10. uri dopoldne). In sedaj si pa pomišljite. Vsi tujci, ki prihajajo z nočnimi vlaki po 10. uri v Št. Peter in hočejo ali pri nas prenočevati, ali čakajo na zvezo s kakim drugim vlakom, so primorani se potikati po kolodvorski restavraciji ali pa odpeljati se s prihodnjim vlakom do kakega bližnjega prenočišča. Modri gospod župan in kaplan sta sicer dovolila izjeme, toda te izjeme stanejo 100 K (na leto), pa tudi pri tej izjemi smejo gostilničarji imeti le do 11. ure odprto. Tako se pospešuje tujski promet na taki važni železniški postojanki, kakor je Št. Peter.

Konečno moramo pa tudi Vas gospodje od „Jutra“ malo za ušesa prijeti. (Kar po nas!) Vaše „Jutro“ prihaja največkrat še le zvečer. Mislimo, da Ljubljana ni tako daleč

od Št. Petra, da bi „Jutro“ izhajalo pri nas še le zvečer. Ali se ne da to drugače urediti, kje je krivda?

Da, to se bo v kratkem tako uredilo, da dobi Št. Peter že ob solnčnem vzhodu naše „Jutro“. Radi bi Vam to uslugo storili že med tem časom, pa, če bi Vi slutili, kakšne ovire nam povzročajo drugi, bi z nami vred — potrpeli. Sicer pa storim kar je mogoče. List gre z dopoldanskim vlakom naprej in bi moral biti v Št. Petru najkasneje opoldne ob 12. uri 24 minut. Ako ni, potem to ni naša krivda. Sicer pa kakor rečeno, prosimo potrpite in upajte z nami vred, da bo tudi teh ovir kmalu konec.

Novo mesto.

Brezbrižnost tržnega nadzorstva. Na novomeškem trgu se opetovano pripeti, da se prodaja jako neokusno, zelenkasto podlito mleko, neporabno in zdravju škodljivo. Umestno bi bilo, ne samo za revne meščane, ki nimajo svojih naročenih mlekaric, temveč splošno, zdravju v korist, da se naši mestni očetje zganejo ter glede razpečavanja tudi drugih, včasih naravnost gnusnih jedilnih stvari nastavijo sposobnega tržnega užitninskega preglednika. Sicer je res, da se semtertja potrudil g. Bergman na kontrolo po mestnem trgu. Ampak vsa njegova policijsko-nadzorstvena oblast obstoji le v tem, da se prepriča, je li kdo prodaja iz njegovega v zakup oddanega potoka kake pastvir, ali celo rake!

G. dopisnik! Svetujemo Vam, da zahtevajte, oziroma da v „Dolenjskih Novicah“ sami poiščete sejni zapisnik novomeškega občinskega sveta, recimo iz l. 1907. ko je podžupanov župan g. Simeon pl. Sladovič in ko je županov podžupan g. Karel Rozman. Takrat če se ne motimo, se je nekaj prav tako sličnega že sklenilo, kar Vi sedaj želite in kar bi bilo v splošnem interesno res in že zdavno potrebno. Op. uredništva.

Splošni pregled.

Posredovalna akcija štajerskih veleposestnikov.

Tekom teh dni se vrše prvi dogovori štajerskega veleposestva glede slovenske obstrukcije v štajerskem deželnem zboru. Veleposestnike zastopajo poslanci: deželni odbornik grof Attems, baron Kellersperg, svetnik grof Lamberg, potem zastopniki nemške večine predsednik Reiter, podpredsednik Einspinner in deželni odbornik dr. Hofmann-Wellenhof. V krogih nemškoniacionalnih poslancev se odločno zatruje, da se nikakor ne uklonijo slovenski obstrukciji. V dogovore s Slovenci sami se spuste le v tem slučaju, ako Slovenci vže naprej dajo zagotovilo, da brezpogojno opuste obstrukcijo. — Tako odločno nastopajo Nemci, a bati se je, da se slovenski poslanci uklo-

nijo pred vsenemškim nasiljem v štajerskem deželnem zboru! Ako so Nemci tako trmo-glavi, tedaj je tudi dolžnost slovenskih poslancev, da nastopajo s skrajnimi sredstvi proti nemškemu nasilju.

Volitve na Ogrskem.

Julius Justh je govoril včeraj na svojem agitacijskem potovanju po Sedmograškem v Szepes-Szent-Miklos; v svojem govoru je jako ostro napadal vlado in grofa Tisza in naznanjal v bodočem ogrskem parlamentu obstrukcijo do skrajnosti. Med drugimi je tudi trdil: Grof Štefan Tisza, grof Khuen-Hedervary in vsi njegovi trabanti so izdajalci. Nepostavnosti, nezakonita postopanja dajo meni in pravico, da preide preko njih na dnevni red. Ako pride moja stranka v novi parlament z večino, kar sicer ne verujem, tam bo delala z vsemi močmi, da vrže sedanji režim. Trabanti morajo pa na vsak način že prvi teden po volitvah izginiti raz politično pozorišče. — Kakor se more sklepati iz teh besed, se Justh pripravljva z vsemi močmi za boj s sedanjo vlado, ki jo vodi Khuen-Hedervary.

Grško.

Višji vojaški svet strogo in vestno preiskuje razmere v grški armadi, ki je bila doslej jako slabo organizirana in disciplinirana. Vsi nezadovoljni elementi se iz armade odstranijo, več višjih častnikov je dobilo svoje plave pole, a sedaj preiskuje še delikte nižjih častnikov. Kot se zatruje, postopa vojaški svet z največjo strogostjo. Odpuščenih bode od 100—120 častnikov. Tako upa vlada urediti razmere v armadi, da onemogoči take dogodke, kot so se dogajali zadnje čase.

Zapiski.

Odgovor dr. Tavčarja. Pred kratkim smo stavili deželnemu odboru v celoti in edinemu neklerikalnemu odborniku doktorju Tavčarju posebej vprašanje, komu je deželni odbor oddal deželne ustanove za tehnike in medicince. Prvi deželni odbor, še ni dal odgovora; se mu pač ne zdi vredno, saj zna, da so naši „napredni“ poslanci prekilavi slabiči, da bi ga mogli prisiliti k podatku računov. Pač pa nam je odgovoril dr. Tavčar, seveda po svoje, to se pravi, na vse drugo, samo ne na tisto, za kar smo ga vprašali. Njegov organ v številki od pretekle srede poroča, da so neklerikalni akademiki sami krivi, če niso dobili ustanov, zakaj se pa niso oglasili pri dr. Tavčarju. Temu nasproti konstatiramo, da je klub slovenskih medicincev na dunajski univerzi že meseca oktobra 1909 v posebni izjavi v organu dr. Tavčarja povedal vsej javnosti, torej tudi dr. Tavčarju, da so klerikalci glasom poročil v svojem glasilu oddajali

LISTEK.

Slovenska Talija v sezoni 1909/10.

(Dalje.)

Discipliniranje z denarnimi globami je težko izvedljivo, ker je renitenca nekaterih igralcev taka, da raje zapuste angažma, ali pa pobegeto iz Ljubljane, kakor pa da bi se pustili zasluženo kaznovati.

Ze dolgo pred sezono je treba skrbeti za dobre in vztrajne učitelje slovenskega jezika. Tujim močem morajo se leto in dan akcentuirati uloge, potem pa z njimi opetovano čitati in še pri skušnjah mora se vedno popravljati akcentuiranje.

Kar se tiče angaževanja oseb, je velik del občinstva napačnega mnenja, da je treba samo na Češko pisati po dobre moči in da se potem iste trumoma oglašijo. Ravno nasprotje je res! Ljubljansko gledališče ni nikakoršen „Eldorado“ za tuje moči. Pri nas traja sezona samo 6 mesecev. Igralec pa mora živeti celo leto. Res je, da plačujemo poleti tudi sustentacije, pomisliti pa je, da so te sustentacije precej majhne. Plačevati velike sustentacije v poletju pa glede na gmotni položaj ni mogoče, ker bi bilo tudi precej riskirano.

„Revolver“ je že opetovano igral važno ulogo. Neradi blebetamo „izza kulis“, vendar pa moramo povedati, da se je . . . prime-

rilo, da je dobilo vodstvo par ur pred začetkom predstave, posebno če je bila hiša razprodana, pretilno pismo, v katerem se preti, da zvečer ne nastopi, ako se mu ne izplača ta ali ona denarna vsota . . . Ako kaka moč zbolji, tedaj mora vodstvo mnogo letati, preklicati že tiskane lepake, skrbeti za drugo igro (opero in opereto), zasesti iznova prazno ulogo, poskrbeti nove lepake in pravočasno obvestiti dnevnikarje i. t. d.“

Taka slika g. dr. Tekavčiča o nervoznosti, skrbi in jeze prepolnem delovanju odbora l. 1903/4. V predposlednji in poslednji sezoni pa je ležalo vse to delo le na eni osebi. In to delo je bilo letos tem težje, ker je bil personal še izdatno večji in število predstav za 32 višje. Domačega, tudi za večje uloge res sposobnega naraščaja ni, a dobrih tujih moči ni lahko dobiti več niti za dvakratno nekdanjo ceno. Na Češkem se vsako leto otvori nekaj novih gledališč; vsa nekoliko večja provinci-jalna mesta in mesteca na Češkem in Moravskem odpirajo lepa nova gledališča. Ta nova gledališča pobere vse najboljše mlajše igralce in pevke. Veliko novo gledališče na Vinogradih v Pragi vzame vse, kar ima svojo bodočnost na Narodnem divadlu. V Žižkovu v Pragi se je odprlo novo gledališče za dramo in v Brnu se pripravljajo že za bodoče veliko novo češko gledališče največjega stila. Ker je vrhu tega življenje in bivanje v Ljubljani še precej dražje kakor v

praških predmestjih, je pridobivanje tujih (oziroma čeških) moči za vsakim letom težje. A še nekaj je treba omeniti glede tujih členov. V zadnjih sezonah se je namreč pokazal čisto nov pojav, da se nekateri Čehi slovensčine sploh ne morejo naučiti pri vsej pridnosti in vestnosti. „Jezikovni talent“, ki ga ima večina Čehinj, je zjasti pri nekaterih, četudi prav inteligentnih Čehih, čisto negativen. Vse to pa se pokaže seveda šele sredi sezone, ko je izpremembra nemogoča. Ravnateljstvo je pač resno poizkušalo najti med domačini čim največ dobrih igralcev in dobrih igralk, toda dobiti ni niti inteligentnih epizodistov in štatistov, da celo za operni zbor ni najti več dobrega naraščaja in pomladka. V Celju, Mariboru, Kranju, Novem mestu in Kamniku igrajo le definitivni uradniki, učitelji, akademiki, dame in gospice najboljših hiš in drugi taki ljudje, ki nočejo h gledališču, ker imajo že svoje stalne službe ali pa so si že izvolili višje poklice.

V Trstu imajo poleg ge. Danilove in g. Grga Lesiča, ki je rodom Hrvat, le še par začetniških epizodistov iz tukajšnje dramatične šole; vsi ostali igralci in igralke so gospodje in dame iz meščanskih — uradniških — slojev, ki na gledališko karijero niti ne mislijo.

Tako iz vseh teh malih gledališč ni možno dobiti nobene nove moči, ki bi bila sposobna, igrati na odru deželnega gleda-

lišča vsaj uloge 2. in 3. vrste. Igralcev in igralk za 1. uloge pa naše ljubljansko občinstvo ne mara več s primitivnimi manirami navnega borovniškega diletantizma, zato smo na sile bratskih narodov navezani slej kot prej in bomo, kakor se kaže, še dolga desetletja nanje navezani. Mi bi najtopleje želeli, da bi se slovenski inteligentni in primerno izobraženi mladeniči in mladenke posvečali v bodoče vsaj v majhnem številu slovenski Taliji. Sprejeli bi jih z odprtimi rokami, a imeli bi ti novinci tudi že v par letih lepe plače. Gledališka karijera je nageljša in boljša, kakor uradniška ali učiteljska.

Gotovo je, da večina naših igralcev svojo gažo pošteno zaslužijo, kar jim mora biti le v ponos; gotovo je pa tudi, da se igralci v enakih razmerah nikjer bolje ne plačujejo, nego žive še celo daleko slabše ko pri nas, kjer z delom niso preobloženi. Slovenski igralec in slovenska igralka, ki sta količkaj inteligentna, pridna in disciplinirana, ki torej nista brez vsake tvornosti, ki nista lena, renitentna, arogatno uporna in prepirljiva, imata na slovenskem odru stalno in dobro eksistenco. Javno izjavljam, — je dejal ravnatelj — da si dobrih in pridnih domačih moči ne želi nihče gorkeje, kakor naše gledališče, — zato naj nam jih rosi usoda le čimveč in čimprej!

(Dalje.)

pod roko klerikalnim dijakom deželne podpore, ne da bi bili neklerikalni poslanci za to vedeli; pri tej priliki se je tudi opozorilo na ustanove za medicince in tehnike, ki so se ravno tedaj podpisali ter so se neklerikalni poslanci, torej tudi dr. Tavčar, javno naprosili, nagledajo, da ne pobašejo vseh deželnih dobrot klerikalci v svoje malhe. Isto se je ponovno zgodilo v „Omladini“ ter tudi privatno pri nekem neklerikalnem poslancu s prošnjo, da on, oziroma „klub naprednih poslancev“ ukrene potrebno. Da pa se ni nikdo obrnil osebno na dr. Tavčarja, temu je krivo to, da se je vsakdo bal, da ga dr. Tavčar po svoji lepi navadi nažene s smrkavcem, dalje, ker ni hotel nikdo osebno k osebi, ki bi mu utegnila pozneje kak eventualen korak očitati ter ga v prostosti ovirati, češ, molči, ker sem ti nekoč izposloval podporo. Mišlimo, da smo govorili dovolj jasno! — Čudno je, da se edini neklerikalni odbornik, ki bi vendar želel poznati naše klerikalce do kosti, ni pobrigal, kdo prosi za ustanove in kdo je neklerikallec, zlasti še, ko so bila med prošnjiki vendar znana neklerikalna imena. Dždeva se nam, da je dr. Tavčar za take stvari prekomod, zato ga urni klerikalci povsod nalimajo. Stavimo namreč, da dr. Tavčar niti ne ve, kdo je dobil zadevne ustanove; najbrže ga niti pri dotični seji ni bilo, ali pa so neklerikalni lisjaki to napravili kar izven seje, ne da bi za to „politiko“ dr. Tavčar sploh vedel. G. dr. Tavčar, zakaj pa ne priobčite imen štipendistov, kakor smo Vas pozvali? To vprašanje je še odprto in pričakujemo nanj odgovora, kakor tudi na to, kdo je dobil lani deželne podpore, katere so se oddale glasom „Slovenca“ (gl. izjavo „kluba slovenskih medicincev“ v organu dr. Tavčarja meseca o, tobra 1909), ne da bi se bile razpisale in ne da bi se objavila imena o darovancev? V čegave roke pade 5000 kron, ki so v letošnjem proračunu za dijake? Kdaj misli deželni odbor izplačati akademikom prispevke za bolniška društva, ki so tudi v proračunu? G. dr. Tavčar, od Vas, edinega neklerikalnega deželnega odbornika, pričakujemo točen odgovor! Slovenski medicinci.

Strašna vremenska katastrofa v Srbiji.

Kralj Peter z ministri v krajih nesreče. — Spodnji Kragujevac razdejan. — Reka Morava še vedno raste. — Pijonirji delajo mostove.

Iz prepravljenih krajev v Srbiji prihajajo vedno žalostnejša poročila, iz katerih je razvidno, kako ogromno škodo je naredila povodenj, ki je prišla tako nepričakovano in opustošila cela okrožja. Številno ljudskih žrtev je ogromno, a škoda je tolika, da se za sedaj niti približno še ne da določiti, ker je v vseh preplavljenih krajih uničena vsa setev, a živina je poginila v vodi. Kralj Peter je odpotoval v spremstvu svojih ministrov v preplavljene kraje, kjer pijonirji s čolni rešujejo ljudi, ki na strehah svojih hiš čakajo na rešitev.

O tem smo dobili naslednje brzojavno poročilo:

Belgrad, 24. aprila. Kralj Peter je odpotoval včeraj v Kragujevac. Spremljajo ga: ministrski predsednik Pašić, minister javnih del, vojni minister in minister poljedelstva.

Po najnovejših poročilih znaša škoda več milijonov. Spodnji del Kragujevca je popolnoma uničen. Prebivalci tega dela mesta so izgubili vse, kar so imeli, a mnogi niti življenja niso mogli rešiti. Oni ki so se rešili, stanujejo v šolah, drugi v javnih poslopih in v privatnih hišah. Vasi okolu Kragujevca in v celi Šumadiji so popolnoma opustošene in setev je vsa uničena. Ker še vedno dežuje, raste reka Morava dalje in voda se je razlila daleč na okolu, tako da so preplavljeni kraji slični morju. Ljudstvo v strahu gleda naraščajočo vodo, ki prihaja že do streh, na katerih čaka prebivalstvo rešitve. Pijonirji rešujejo nesrečneže z nadčloveškimi naporji in z občudovanja vredno hrabrostjo in požrtvovalnostjo. — Srbsko društvo „Rdečega križa“ pomaga z denarjem in z življenskimi potrebščinami, a obenem je začel zbirati darove za ponesrečence. — Na glavni železniški progi Belgrad-Niš je zopet odprt promet, ali pri Lapovu se mora prestopati v drugi vlak in morajo potniki hoditi čez tisoč metrov dolg most, ki so ga napravili pijonirji, ki bodo imeli še težkega dela dokler rešijo one, ki se nahajajo v življenski nevarnosti in dokler popravijo prometne naprave.

Rdeči bratje med seboj.

(Konec.)

Naše včerajšnje poročilo je treba v nekaterih točkah še izpopolniti. Predvsem glede poskusa poravnave. Dr. Tekavčič kot zastopnik zasebnega obtožitelja Kristana je bil še le tedaj vsako drugo poravnavo odklonil, ko je obtoženi Kocmur na njegovo (dr. Tekavčičevo) zahtevo, da mora obtoženec brezpogojno preklicati obseg obdolžitve, zavrnil. Dalje je obtoženi Kocmur na pojasnilo obtožitelja Kristana glede točke blaga (zvišanje odstotkov od 35 na 40) izjavil: Jaz le s tem nisem zadovoljen, da je Kristan tisto blago, ki se je lani cenilo na 35%, letos povišal na 40%. Kristan sprva tudi svoje dejanje ni opravičil z dubioznimi terjatvami, marveč se je spočetka izgovarjal le na stanarino. Še le na mojo interpelacijo je Kristan rekel, da je točka blaga zvišal radi dubioznih terjatev.

Sodnik dr. Mohorič proti Kocmurju: Vprašam Vas še enkrat, ali znate razločiti, kaj se pravi „falzificiranje bilance“? Kocmur: Da, to znam razločiti. Imel sem v mislih le izraz pravilnost (oziroma nepravilnost) bilance. Nisem očital obtožitelju zlobnega namena in tega namena tudi jaz nisem imel. Kritikoval sem le nepravilnost v bilanci. Povedal sem to tudi razločno, da bilanca ni pravilna, ker ne izkazuje vernega izkaza dejanskega položaja. Tedaj nasprotniku tudi nisem podtikal, da bi bil on v bilanco postavil točke, ki sploh ne obstojajo. Kritikoval sem le to, kar je ves odbor slišal. Seja pa je bila tolikanj tajna, da razen odbora ni imel nihče pristopa.

Nato se je pričelo zaslišanje prič. Priča Ivan Mlinar, korektor v Učiteljski tiskarni potrjuje Kocmurjeve besede: Če jaz lažem, Ti si pa bilanco falzificiral. Ko je Kristan vzrožil, je Kocmur še pristavil: tudi bilanco konsumnega društva. Naenkrat je prič slabo prišlo. Ni čudno! Obdelovali so ga hkrati od vseh strani. Iz nadaljne izpovedbe priče: Bilanca je bila v seji brez ugovora sprejeta. Odbornik Stravs je še posebej vprašal, če ima kdo kak ugovor, pa se ni nihče zglasil. Preprij je nastal še le pozneje, ko se je obravnavala točka glede novega lista.

Priča Franc Barlt, odgovorni urednik Rdečega Prapora ne ve, kaj se je godilo pri dotični seji. Znan mu je dogodek pri občnem zboru. Kristan je prečital bilanco, Stravs je predlagal, da naj se potrdi, kar se je tudi storilo. Stvar pa je prišla zopet na razgovor. Ko je Stravs ponovno vprašal, kaj je s potrjenjem bilance, se je Kocmur oglasil, da leži krivda na Kristanu. Ta je pa zavpil, da Kocmur laže. Nato še le je Kocmur razburjen zavpil: dobro, če jaz lažem, potem si pa Ti (Kristan) bilanco falzificiral.

V istem smislu je izpovedal tudi priča Zupan. — Zastopnik obtoženca predlaga v dokaz resnice zaslišanje prič. Navaja pričo Etbin Kristana, ki bo potrdil, da je obtožitelj Anton Kristan se izjavil, da je vrednost blaga zato postavil na 40%, ker bi sicer bilanca izkazala izgubo. (Sodnik še enkrat opozarja Kocmurja na razloček izraza „falzificiranje“ in nepravilnost bilance.)

Zastopnik ponudi dalje dokaze: Bilanca l. 1908. izkazuje 598 K 94 vin. izdatkov, za leto 1909. pa le 500 K. Tega izdatka pa stranka dejansko ni imela. Ta svota se nanaša na inventar, katerega pa v resnici ni, ker je inventar kupilo strokovno tajništvo in je torej njegova last. (Kristan z ironičnim nasmehom: To bo pa drastično! Le še naprej, če še kaj takega veste.) Zastopnik navaja še več drugih prič. Opira se tudi na glavno knjigo iz l. 1909. Tam Kristan izkazuje znesek 65.000 K. Ta znesek pa je za 4000 K previsok. Kakor se je Kristan izjavil, je to postavko le zato tako visoko nastavljal v račun, „da ne bo treba davkarije futrat,“ oziroma, da ni bilo treba izkazati tako velikega dobička.

Nadaljnji dokazi: inventarna listina, revizijsko poročilo zveze konsumnih društev na Dunaju; ter priče: Brdajsa, Petriča, Udoviča in Pohla. — Zastopnik obtožitelja ugovarja, da se ti dokazi dopuste. Kristan sam nima nič proti temu, da se knjige preiščejo, pač pa zahteva, da se obravnava zaradi tega ne preloži, zašle bodo razne vesti v javnost in to zna podjetju škodovati. Sodnik vztraja pri sklepu, da se obravnava predloži na 27. t. m.

Stranki sta se morali temu sklepu ukloniti.

S tem smo naše včerajšnje poročilo izpopolnili, oziroma mestoma pojasnili.

Poročilo o nadaljevanju in konečnem izidu razprave sledi.

Narodno gospodarstvo.

Kranjska hranilnica v Ljubljani.

Kakor nesrečen bolnik, ki se zapušen zviija v hudih bolečinah, tako se nam zdi Kranjska hranilnica v Ljubljani, ki je pred kratkim na vse zgodaj v naročju vladnega

organa bridko zaječala, ko je priobčila računski zaključek za l. 1909. Najpoprej se je spomnila tistih zavednih Slovencev, ki so ji septembra meseca zadali neozdravljive rane; narekajoč svoj testament za leto 1909, obrnila se je proč od njih rekoč: „Vam ne dam niti vinarja“. A hvaležno se je spomnila tistih, ki so ji v bridki uri prišli na pomoč v dolgi procesiji, katero je vodil sam prevzvišeni ljubljanski škof. Tako je klerikalna garda preprečila, da ni propadla nemška hranilnica v Ljubljani. Ta nemška Kranjska hranilnica pa se je kranjskim klerikalcem izkazala zelo hvaležno. Darovala je namreč celih 25.000 kron za nove orglje v cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani. Ta nemška hranilnica je darovala čez 40.000 kron za klerikalna društva.

Prav velikanske svote pa je dala za nemško stvar. Tako je dala za nemške šole na Kranjskem 60.000 kron, to so šulferanjske šole. Za šolsko posloje na Jesenicah je dala 10.000 kron, kar je vsenemški šulferanj. Za pokojnine šulferanjskih učiteljev je darovala zopet 10.000 kron, Südmarki (Schulerhaltungszwecke) je dala 22.000 kron, za nemško gledališče 40.000 kron. Kdo bo še več našteval? Kranjska hranilnica je ves lanski dobiček razdelila med Nemce in slovenske klerikalce, kar nam najjasneje priča, da so kranjski klerikalci trdno zvezani s kranjskimi Nemci.

Tisti Slovenci, ki še imajo v nemški Kranjski hranilnici 40 milijonov kron naloženega denarja, niso dobili niti vinarja!

Kako pristransko in nepravilno je vodstvo Kranjske hranilnice, pokazalo je s tem, da je izjavilo, da bode podpiralo le tiste sloje, kraje in zavode, kateri so ji naklonjeni. Priznala je torej, da so ji naklonjeni ljubljanski duhovniki, a izjavila je, da drugi Slovenci nimajo od nje ničesar pričakovati.

Dobro bode, da si Kranjsko hranilnico nekoliko bliže ogledamo. Peša, zelo peša. V zadnjih dveh letih jo je zapustilo 16.000 Slovencev ulogateljev. Ne da bi molčala in bila zadovoljna s tem, kar ima, nego še je vse Slovence razžalila, ko je na občnem zboru rekel ravnatelj, da zato Slovenci (gewisse Kreise) npravo nizko stoje (sittlicher Tiefstand). Pada Kranjska hranilnica in z njo pada nemška baharija in moč na Kranjskem. Mnogo, mnogo je izgubila in, kar je izgubila, ne dobi nikdar več nazaj. Izgubila pa je v zadnjih dveh letih 24 milijonov kron. Ako pomislimo, da je med sedanjimi ulogami mnogo takih, ki jih je dobila za silo, potem smemo reči, da je Kranjska hranilnica izgubila 27 milijonov kron! To je res velikanska izguba, s katero so lahko Slovenci zadovoljni.

Ta izguba pa je tako nastala: L. 1907. imela je še Kranjska hranilnica vlog v milijonih . . . 67.7 Uložilo se je l. 1908. in l. 1909. . . 19.7

kar izkazuje . . . 87.4 Dvignilo pa se je l. 1908. in l. 1909. 43.5

stanje vlog l. 1909. . . 43.9 K temu je prišteti svoto kot kapitalizovane obresti za l. 1908. in l. 1909. 4.1

in tako res iznašajo vloge l. 1909. . . 48.0

Kranjska hranilnica ima še torej zmerom 48 milijonov kron tujega, to je slovenskega premoženja.

Kranjska hranilnica v Ljubljani je torej resnično izgubila 27, oziroma do 27 milijonov kron. Prepričana je, da prejšnje slave in moči ne bode nikdar več dosegla. Kapital se znižuje in radi tega pojemajo kapitalizovane obresti, katere vsaki hranilnici v višino pomagajo. In res s kapitalizovanimi obrestmi je vsako leto slabše. Leto 1907. je imela teh obresti v milijonih 2.6. l. 1908. le 2.3, a leta 1909. samo 1.8, torej za pol milijona kron manj od prejšnjega leta.

Kranjska hranilnica je bila v velikih denarnih stiskah in si je pomagala s tem, da so ji v prvi sili priskočile na pomoč razne nemške banke, da je izterjavalna hipotečne dolgove in da je prodajala papirje. Od dolžnikov je izterjala in dobila 17 in pol milijona kron, a obligacij je prodala za 7 milijonov kron; dobila je torej s tem ravno tistih 24 milijonov kron, katere je potrebovala, da je izplačala vlagateljem 24 milijonov kron.

Dokazali smo, da Kranjska hranilnica v Ljubljani podpira ljubljansko duhovščino. To je res, kajti na duhovnike, ki žive po deželi, ne pade niti tisočak, ampak le kaka drobtinica. Da pa Kranjska hranilnica podpira le ljubljanske klerikalce, to izvira iz politične taktike ali, da se jasneje izrazimo da jim zamaši usta. Zato sam ljubljanski škof priporoča Kranjsko hranilnico in zato jo hvali „Bogoljub“.

In zakaj morajo molčati kranjski klerikalci? Zato, ker dobivajo darila. Vsem Slovincem je namreč znano,

da so kranjski Nemci najslabši katoličani v Avstriji. V to imamo dokaze. V uradnih prostorih Kranjske hranilnice posluje „Südmarka“ pod vodstvom hranilničnega uradnika. „Südmarka“ je največja sovražnica slovenskega naroda, kajti temu društvu je namen, da podpira naseljevanje Nemcev na slovenski zemlji in da pospešuje protirimsko gibanje, ki se vrši v naših planinskih deželah pod geslom: „Proč od Rima“, in da širi in utrjuje protestanstvo v Sloveniji. To tendencijo priznava sama Kranjska hranilnica, kajti v svojem računskem zaključku razglašuje et orbi, da podpira protestantski društvi na Kranjskem. Ti društvi sta v Ljubljani, namreč Evangelischer Frauenverein in Evangelischer Kindergarten.

Nemški protestanti na Kranjskem so naši smrtni narodni in verski sovražniki in te protestante podpira Kranjska hranilnica v Ljubljani, in, kar je najbolj žalostno, podpira jih s slovenskim denarjem, ki ga nosijo slovenski ulagatelji v nemško kranjsko hranilnico.

Gotovo smo v verstvu tolerantni in nismo zoper protestante zato, ker so protestanti, ali odločno obsojamo ljubljansko duhovščino, na čelu ji ljubljanskega škofa, ki vidi, da Kranjska hranilnica v naši Kranjski deželi podpira protestantsko gibanje, a vendar navzlic temu molči. Molči pa zato, ker ljubljanska duhovščina dobiva bogata darila, to je, ker je plačana. Ljubljanskemu škofu je naloga, da širi katoliško gibanje v deželi. Ker pa nič ne stori zoper Kranjsko hranilnico, ki vzdržuje v kranjski deželi protirimsko gibanje, podpirajoč Südmarko, šulferajn in protestantska društva, zato smo mnenja, da je škof prodal kranjske katoličane za Judeževe groše!

Dnevne vesti.

Jurjevanje na ljubljanskem gradu v l. 1910. Sv. Jurij in sv. Peter sta postala prijatelja. To sta včeraj na tako sijajen način dokazala, da bodo ljubljanci še dolgo pomnili letnišnje jurjevanje na ljubljanskem gradu. Tako lepega vremena sv. Peter svojemu tovarišu sv. Juriju že davno ni privoščil. Še v nedeljo jutro bi bil vsak, četudi sicer vremenskim prerokom fige kaže, kakor ga včasih kaže vreme svojim prorokom, zastavil svojo glavo, da se bo tudi letošnji sv. Jurij — pral. Pa bi bil glavno izgubil. Zakaj vreme je bilo naravnost krasno. V sobotni noči je moral biti nekje zopet kak večji vremenski polom, sicer si tega nepričakovanega preobrata ne moremo tolmačiti. Takih premissljevanih poln sem prišel na grad. Pa komaj, da sem prišel. Toliko ljudstva gor in dol — ves božji dan. Po velikem trudu dospem do grajskih vrat. Moja židana volja je šla rakom živjati. Pred vhodom stoji mizica „za prostovoljne darove za družbo sv. Cirila in Metoda. Zakaj samo ena nabiralka z dvema, za take slučaje neprimerima nabiralnikoma. In še ta dva, kakor sem slišal, so si morali izposoditi. Čudno, čudno! In še bolj čudno, zakaj se ni nastavilo več nabiralk z več in večjimi nabiralniki! Tri četrtine ljudstva ni prišlo do tega, da bi moglo položiti svoj dar družbi na altar! Pomislite, malo računjeno, 15.000 ljudi je včeraj obiskalo jurjevanje. Koliko bi bila družba lahko dobila na prispevkih, pa magari le po 2 vinarja od vsakega „Jurjevca“. Taka ugodna prilika, pa si ne znajo pomagati! — Na grajskem vrtu. Te gnječe pri vhodu bi ne bilo potreba. Reditelji nastavit. Tod eni noter, tam drugi ven. Koliko jeze, godrnjanja, suvanja in prerivanja bi se dalo prihraniti. Zato pa je bilo na grajskem vrtu malone vse v najlepšem redu. Graja in pohvala vsaka na svojem mestu. . . O veselici sami, kaj vam hočem povedati. Pravo narodno slavlje! Ali sv. Juriju, ali družbi sv. Cirila in Metoda na čast, to si je vsak po svoje uredil. Dopoldansko božjo službo v zgodovinski grajski kapelici je opravil katehet Smrekar, popoldansko pa župnik Brce. Obakrat je pelo pev. društvo „Zvon“. Vrle podružnice so delale neumorno v čast in prid družbi sv. Cirila in Metoda. Za 2000 K bo družba lahko bogatejša, če je drugje in drugače bila bolj praktična kakor pri nabiranju prostovoljne vstopnine. . . Vem, da danes lazi maček okrog, zato ne maram ne njega ne Vas čitatelje „Jutra“ spraviti v zadrego z mojo klobaso. Kar še mislim povedati, se mi zdi bolje, da to na drugem mestu storim. Jurjevanje l. 1910. je bilo naravnost imenitno. . . in s tem se poslovim. „Jurjevca“.

Pivovarna „Union“ na ljubljanskem Gradu. Narodnjaki smo ljubljanci, to stoji, pa to smo včeraj na jurjevanju zopet „sijajno“ dokazali. Ze v petek je dala družba sv. Cirila in Metoda pri „Frakarju“ v Knaflovi ulici razglasiti, da se bo pri tej slavnosti točilo češko budjeviško pivo.

Deloma je bilo to tudi res, a večinoma pa je bilo tudi res, da se je pri jurjevanju na ljubljanskem Gradu l. 1910. v dveh gostilnah točilo pivo iz nemških pivovaren: „Union“ in „Puntigam“. Dve sta imeli „Union“, ena pa „Puntigam“. Ali je bilo tega treba? Ako nihče drugi, „Jutro“ je opetovano pokazalo svoje muhe proti klerikalni mengeški pivovarni. Toda kjer se gre za vprašanje: Slovenec, katero pivo si izbereš, ali slovensko klerikalno mengiško, ali nemško protestantovsko „Unionsko“ oz. „Puntigamsko“, mora tudi „Jutro“ odgovoriti: V tem slučaju podpiramo vendarle rajše mengeško. Ona je ponudila družbi, oziroma gostilničarju ugodne pogoje, če sme ona točiti svoje pivo. Pa so jo odklonili. Če zato, ker je klerikalno podjetje, dobro! A kaj nimamo drugih slovenskih naprednih podjetij? Vem, da bo zbolelo, a kjer preti del gnilobe zastrupiti celo ostalo zdravo truplo, tam pomaga le nož! In to gnilobo moramo izrezati. Danes smo začeli z operacijo, pa še nadaljujemo.

„Poseben oddelek za ženske.“ To vam je bilo včeraj „pohujšanje“ na jurjevanju, da bodo pobožni gg. v Kopitarjevi ulici kar skakali. Ne vemo pa ali bolj od vspehov, ki so jih s svojo sobotno reklamo v prid družbi sv. Cirila in Metoda „pomotoma“ doprinesli, ali pa od strahovite, lastne — blamaže. Nekdo jih je potegnil, da bo na jurjevanju tudi skrivnostni muzej, „poseben oddelek za ženske“. V svetem strahu za moralo slovenskih deklet so zapisali: „Osnovali so za to slavnost „poseben oddelek za ženske“, ki ne bo pristopen dekletom do 16. leta starosti. Stvar mora biti zelo mastna (g. stavec tiskajte zelo mastno, drugače gorje, če ste utaknili nos v „poseben oddelek za ženske“) — torej stvar je bila zelo mastna, ker so bili celo premnogi liberalci proti temu... Cirilmetodarstvo ki ima namen delovati za dušno in moralno vzgojo slovenskega naroda (to vendar priznate!) se danes javlja v „posebnih oddelkih za ženske“, koder se bo kazalo, s „kakšnimi sredstvi si lahko stara devica dobi moža“ in bodo razpostavljeni tozadevni „čari“ ki morajo biti pač jako sumljivi, ako niso za dekleta do 16. leta...“

V takih groznih skrbih so bili gg. iz šentkavške vojašnice. Po pravici rečeno tudi nas je ta stvar, ki je morala biti zelo mastna, močno, zelo močno skrbela. Zato smo poslali na to mastno stvar najbolj suhega, proti vsem skušnjavam najbolj včvrščenega grešnika — poročevalca. Pa so čuvarji te mastne stvari še imeli pomisleke, ali naj ga puste v „poseben oddelek za ženske“, koder se kaže, „s kakšnimi sredstvi si lahko dobi stara devica moža“. Prav previdno so ga spustili v ta skrivnostni muzej. Peljali so ga najprvo v oddelek za moške. Res, šentkavški gospodje so imeli prav: že v oddelku za moške je bila stvar zelo, zelo mastna, razstavljene so bile namreč poleg kolinske cikorje, žveplenke družbe sv. Cirila in Metoda, gumb za srajce, papir za ljubavna pisma itd., tudi — prosimo ne padite v omedlevico — torej razstavljena je bila tudi mast za čevlje! Torej že ta stvar je bila zelo mastna! No, ko je naš stari grešnik te skušnjave srečno prestal, so ga peljali še v „posebni oddelek za ženske“. Z vsjo previdnostjo seveda. In glejte, tudi tu so imeli zelo mastni gospodje iz šentkavške vojašnice prav. Kar je naš stari grešnik že pri vходу v tem posebnem oddelku za ženske v gledal, bilo je tako mastno, da bi bil gotovo okrog padel, da ga niso čuvarji obdržali pokoncu. Zagledal je pred seboj — ne padite tudi Vi v omedlevico — kuhinjsko posodo. Torej res do pičice tako, kakor so mastni šentkavški in kopitarški gg. pisali: „sama sredstva s katerimi si lahko stara devica dobi moža“ — in to morajo biti tudi gotovo „sumljivi čari“, ker v resnici kuhinjska posoda ni še za dekleta do 16. leta.

Veliko, veliko blamažo so že doživeli g. g. v „turški tiskarni“, ampak take še ne, kakor to pot, s svojim posebnim oddelkom za ženske. Res, stvar je zelo mastna, in mi jim častitamo prav tako iz srca, kakor se je včeraj vse prav iz srca smejalo, kar je lezlo in prilezlo na ljubljanski grad. Boljše reklame bi v turški tiskarni ne mogli napraviti za družbo sv. Cirila in Metoda, to stoji in po uspehih te reklame soditi, je bila ta stvar res zelo mastna!

Halleyeva kometa na jurjevanju sicer niso opazili, pač pa so drugi opazili mnogo raznih kometov, večinoma pojavi starega Rimljana in drugih sličnih „sumljivih“ znakov. Že pod precej poznim večernim nebom so razni kometje baje že na Osojah trčili skupaj. „Utrinki“ (nekateri so djali, da so bila to polena), so najbolj zadeli g. Esta, uradnika mestne zastavnice. En „utrink“ (v podobi kamna) je zadel gosp. Rohrmann ml. Oba sta prišla z zavezanima glavama v narodno kavarno. Upamo pa, da „katastrofa“ ne bo imela posebnih posledic; vsaj v poseben oddelek za ženske, ranjenca najbrže ne prideta.

Narodna zavednost. Iz trnovskega okraja nam poročajo: Tukaj imamo dve

gostilni. V eni gospodarji zagrizen Nemeč, tujec W., v drugi Slovenec, domačin S. Prvi nosi znak „Turnvereina“, drugi je Sokol in član raznih slovenskih društev. Kateraga, mislite, podpirajo naši Slovenci? Morda bode rekli: no, gotovo našega slovenskega domačina. Pa se motite, zelo motite, g. urednik, če to mislite. Ne le slovenski uradniki, ampak celo slovenska društva zahajajo k Nemeču, Slovenca podpira k večjemu naše slovensko delavstvo in semtertja kak boljši zaveden Slovenec. Pa ne zadosti tega, da Slovenci z obiskom podpirajo Nemeča, ampak priporočajo ga še v slovenskih listih. Kajne, to je gotovo narodna zavednost, čudež iz 20. septembra? — Če je to res, potem je to res velik „čudež“.

Predavanje v Jakopičevem paviljonu. V soboto popoldne je končal v paviljonu Peter Žmitek svojo serijo predavanj o pomenu razstav ter komentiraje o razstavljenih delih ter umetnikih. V svojem zadnjem predavanju se je omejil na Načeždo Petrovičevu ter na K. Mysza. Analiziral je učno dobo Petrovičeve, ter na njenih delih dokazoval njene ekstravagantnosti in navidezne nepravilnosti, ki so posledica njenega temperamenta. Karl Mysz je takorekoč diletant, ki se je pazno posvetil umetniškemu delovanju na podlagi svojih dolgoletnih umetniških študij. — Koncem svojih izjav je apeliral na občinstvo, ki je s svojim obiskom dokazalo precejšnjo razumevanje za prirejanje takih razstav, da naj ohrani svojo naklonjenost umetnikom, da naj išče vedno večjega stika z njimi, ker le na ta način je mogoče prekoračiti oni plot, ki je doslej tako zelo ločil slovenske umetnike in občinstvo. Zdaj, ko imajo slovenski umetniki nekaj svoj dom, svoje zavetje, je uresničenje tega cilja mogoče; naloga slovenskega občinstva pa je, da v vsakem oziru podpira stremeljenja umetnikov, ki poskušajo vse, da zadobe v domovini trdnih tal, onega terena, ki ga je doslej tako manjkalo.

Zaradi tatvine je mestna policija aretovala hlapca Josipa Ocepka iz Blagovice. Ocepki je svojemu tovarišu Franc Golobu vkradel par novih čevljev.

S konja je padel na Gruberjevi cesti neki vojak, domobranski časniki sluga. Konj se je namreč vstrašil nekega s perilom obloženega vozička in je nekoliko odskočil v stran. Vojak pa, ker ni bil na to pripravljen je padel pod konja, zvil si je levo roko ter se nekoliko poškodoval, konj pa je dirjal naravnost domov v hlev.

Več drugih zanimivih poročil (Slovenska filharmonija, vojaški koncert v Unionu, Lampetova spekulacija, iz rešilne postaje, Hofrichterijada itd.) smo morali odložiti na jutri. Gg. dopisnike prosimo potrpljenja!

Sumljivi znaki. Včeraj zveč. in danes zj. značilni znaki daljnih elementarnih izgredov.

Nepreviden kolesar. Včeraj popoldne je nek kolesar na Karlovski cesti, ker je naglo in neprevidno vozil, podrl na tla neko gospo in pri tem tudi sam padel. Da je pa svojo identiteto prikril, je naglo skočil na kolo in se zopet odpeljal. Možakarsko seveda to ni.

Od doma pobegnila. Policija je prijela 14letnega Frančiška Gujana iz Kranja in 9letno Jožefo Perzovo iz Brega pri Kočevju. Obadva pravita, da sta pobegnila od staršev za to, ker bi si rada ogledala velike hiše. Morala bode v „spremstvu“ nazaj domu.

Voz prevrnil. Prodajalcu soda vode Antonu Rojcu je v soboto pop. na frančiškem mostu hlapec Franc Hren s svojim tovornim vozom prevrnil voz s sodavico in mu pri tem napravil 10 K škode.

V Ameriko se je včeraj odpeljalo iz Ljubljane 50 Macedoncev 106 Slovencev in Hrvatov.

Shod N. D. O. v Zagorju. Včeraj se je vršil v Zagorju shod Narodne delavske organizacije ob precejšnjem številu vdeležencev. Govorila sta tovariš S. Škerlj o položaju delavstva v Zagorju in tovariš jurist A. Koder o bratovski skladnici. Zlasti poročilo slednjega je vzbudilo vseobče zanimanje.

Proti bodečim ograjam. Prejeli smo: Kako je to, da nobeno oko postave ne zapazi bodečih žic, sicer namenjenih za ograjo, a služijo pa le za trganje obleke mimoidecih. Pot za mitnico na Radeckega cesti proti Ilirski ulici je ograjena z bodečo žičasto ograjo. To so otroci raztrgali in sedaj stegujejo te žice svoje konce čez pot, leže tudi po tleh in se jako priporočajo za trganje obleke mimoidečega občinstva. Čudno, da jih nobeno oko postave ne zapazi. Če to ni javna pot, zakaj se ne zapre, ako pa je javna, potem naj se poskrbi, da bo res javna in varna za naše obleke in za našo kožo.

Pozor gostilničarji na deželi. Dva, dosedaj še neznana sleparja se klatita po ljubljanski okolici in najbrže tudi po deželi. Manjši nosi kapo uradnih slug, večji ima pri sebi vinsko vago. Obiskujeta boljše gostilne in lažeta gostilničarjem, da sta uradna poverjenika ter imata nalogo, da

preiskujeta vino. Dotični krčmar jima mora prinesiti v steklenicah iz kleti razna vina; preiskujevalca le najboljšega spijeta, slabšega pa pustita, nakar jo odkurita k drugemu krčmarju, kjer ponavljata isto manipulacijo in seveda — sleparijo.

Kobila ga je udarila. Na Dobračevem je pomagal čevljarski vajenec Janez Sedej svojemu mojstru pri oranju. Na koncu njive je pa na desni strani vprežena kobila z obema kopitema udarila nazaj, ter fanta tako nesrečno na glavo zadela, da se je ta nezavesten zgrudil. Smrtno-nevarno ranjenega so oddali v tukajšno bolnico.

Nesreča. V Lenarčičevi opekarni na Vrhniki je padel opekarski delavec Jožef Dobrovoljec tako nesrečno, da si je zlomil desno nogo.

Utopljenca so potegnili iz Save pri Kresnicah. Spoznali so ga za Andreja Cemažarja iz Tomnčevega, katerega so že dalj časa pogrešali. Ponesrečeni je bil baje slaboumen.

Loterijske srečke. Trst: 68, 50, 73, 5, 8. Linz: 41, 28, 57, 52, 85.

Občin zbor slovenskega lovškega društva se je vršil včeraj pop. v hotelu Ilirija ob primerno mnogobrojni udeležbi. G. dr. Lavrenčič je pozdravil udeležence, posebno še tovariše iz ostalih delov Kranjske, Štajerske, Koroške in Primorske. Kot veselo vest iz tega zborovanja bležimo, da je predsednikom društva izvoljen g. dr. Lavrenčič (odv. kandidat). Dr. Tavčar je torej za eno šaržo predsedništva zopet degradiran. Omenjati je še: Volitev 4 odbornikov in 8 zaupnikov; ti slednji vsi izven Ljubljane in sicer: 1 za Dolenjsko, 2 za Gorenjsko, 2 za Notranjsko; Stajerska, Koroška, Primorska po enega. Društvo šteje sedaj že blizu 1000 članov (997). Udeležba je bila, kakor navadno iz oddaljenih krajev boljša, kakor iz središča in obliža. Občin zbor se je zaključil z zabavnim večerom v Narodnem domu. Svirala je Slovenska Filharmonija, petje pa so oskrbeli odlični Matici pevci gg. Jež, Pintar, Štamcar ml., Stegnar. Zabava je bila neprisliljena, so bili namreč res slovenski lovci med seboj. Novoizvoljeni predsednik g. dr. Lavrenčič se je zahvalil vsem članom udeležbe občnega zbora ter zabavnega večera. Posebno pa se je „spominjal“ ljubljanske frakarije, katerih se ni nihče udeležil zabavnega večera. (Boga zahvalite gospodje, da ste se jih rešili, sicer bi bil zabavni večer brez zabave.) Mogoče, je dejal g. govornik, prireditev ni dovelj na parketih, zato se je ljubljanska frakarija ni mogla udeležiti. To pa slovenskih lovcev nikakor ne moti; delovali bodo naprej neustrašeno za stremeljenjem svojih ciljev, kakor doslej. — O občnem zboru se bo dalo, če bo treba, še kaj izpregovoriti.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Svetovna razstava v Bruslju. Bruselj, 24. aprila. Bruseljsko svetovno razstavo je otvoril včeraj popoldne kralj Albert. Otvoritve so se udeležili vsi dostojanstveniki, dočim je vojaštvo s špalirjem in streljanjem povzdignilo svečanost.

Iswolski na potovanju. Petrograd, 24. aprila. — Minister Iswolski je odpotoval za več dni v Biaric.

Zasebne šole na Ruskem. Petrograd, 24. aprila. Ministrskemu svetu je predložilo naučno ministrstvo tudi zakonski načrt glede zasebnih šol. Ta zakon zahteva, da se v zasebnih šolah razven verouka poučuje v ruščini. Na srednjih in ljudskih šolah se smejo poučevati vsi predmeti razven ruščine, zgodovine in zemljepisja v kakem drugem jeziku, ako je šola namenjena samo otrokom, katerih materni jezik ni ruski. Posamezne nekrščanske sekcije smejo otvarjati šole samo za pripadnike svojih sekcij.

Turški prestolonaslednik v Belgradu. Belgrad, 24. aprila. Kakor poročajo „Dnevni listi“ pride 19. maja v Belgrad turški prestolonaslednik Izzedin in ostane na tukajšnjem dvoru tri dni. Odpotuje potem na Dunaj.

Roosevelt v akademiji. Pariz, 24. aprila. Roosevelt je včeraj popoldne prisostvoval seji „Academie des sciences morales et politiques.“ On je namreč član akademije. Predsednik akademije Bontroux je v svojem govoru slavil Roosevelta. Nato je odšel Roosevelt v Sorbonne, kjer je predaval o dolžnostih republikanskega državljana. Predavanja so se udeležili vsi pariški dostojanstveniki z ministrskim predsednikom Briandom na čelu. Predaval je v angleščini. Na koncu svojega govora je omenjal resnično prijateljstvo med združenimi državami in Francijo.

Povodenj v Srbiji. Belgrad, 24. aprila. Po došlih poročilih se čeni škoda na 10 milijonov dinarjev in ker od včeraj zjutraj naprej ne-

prestano močno dežuje, se je bati, da povodenj zavzame še večji obseg.

Kragujevac, 24. aprila. Kralj Peter je došel včeraj popoldne v spremstvu ministrov semkaj. Sprejel ga je kraljevič Jurij s predstojniki tukajšnjih uradov. Ljudstvo ga je najpresrečneje pozdravljalo. Kralj si je ogledal preplavljene dele mesta in obiskal bolnišnice, vojašnice in šole, kamor so spravili po povodnji prizadete. Kralj je daroval za prizadete nadaljnjih 6000 dinarjev.

Mali oglasi.

Beseda 5 vin. — Za one, ki iščejo službe 4 vin. Najmanjši znesek 50 vin. Plača se naprej. — Za odgovor se priloži znakka. :

Nemški, laški in francoski jezik poučuje podpisani proti mesečnemu honorarju. Skupni kurzi K 3.—, konverzacija, korespondenca K 4.—, posamezni kurzi K 6.—. Instrukcijska soba sredi mesta, ali Vodmat, Jenkova ulica 20. — Anton Šibenik.

Gorenjsko havbo lepo in dobro ohranjeno kupi „Turist Office“, Miklošičeva cesta št. 6.

Enonadstropna hiša s petimi sobami in lepim vrtom, podobna villi, se proda s proste roke v Rožni dolini pri Ljubljani; 20 minut od Mestnega trga. Poizve se pri gostilničarju Balija Glince, poprej Traven. 8/3

Elegantna mesečna soba s popolnoma separiranim udom, se išče za takoj. Ponudbe na uredništvo „Jutra“ pod šifro Z. D.

Išče se obokan prostor v prtiličju, dobro zračen, svetel; pod njim pa ne sme biti kleti ali drugih prostorov. Ponudbe na upravo „Jutra“ pod „Obokan prostor“.

Odda se meblovana soba v Prisojni ulici št. 5.

Potrebno opremljena soba se takoj ceno odda eni ali dvema gospodinjama. Več se izve na Zaloški cesti št. 21.

Vsak dan svež

sladoled

v kavarni, slaščičarni in pekarni

J. Zalaznik

Stari trg šte. 21. 40-2

Franjo Parkelj

lastnik reklamnega in plakaterskega podjetja.

Snaženje stanovanj in okenj. Izvršuje vse v to stroko spadajoče dela in po točno zmernih cenah.

Gostilničarske hčere

ki imajo veselje do kuhanja, imajo najlepšo priliko izuriti se brezplačno v kuharstvu. Pouk se vrši pod nadzorstvom kuharskega nadzornika, ki je nadzoroval v gostilniški šoli na Bledu. Priglasite se v hotelu „Tivoli“ v Ljubljani.

Več natakarić

se sprejme takoj v hotelu „Tivoli“.

Prva anončna pisarna v Ljubljani Levstikova ulica šte. 2

išče takoj

več zastopnikov za Ljubljano.

Sprejmo se le inteligentni ljudje tudi ženske.

V slučaju dobre uporabnosti tudi stalna mesečna plača.

Krojač P. Cassermann
se nahaja sedaj
v Šelenburgovi ulici števil. 1
nasproti Kazine.

V hotelu Vega

v Spodnji Šiški
se odda s 1. majem v I. nadstropju
večje stanovanje

s 3 sobami, kuhinjo in pritliklinami.
Stranke brez otrok imajo prednost.

Istotam se odda v najem več
meblovanih sob za
letoviščarje.

Sprejemajo se abonenti na hrano
in stanovanje.

Slavnemu občinstvu se priporoča za
mnogobrojen poset

Vinko Orešnik,
hotelir.

Apno

:: priznано najboljšje
vrste priporočja :: ::

Franc Weinberger

apnenice 6-1

Zagorje ob Savi.

Fr. Ks. Casper

LJUBLJANA, Vegova ulica, v bližini realke.

Zaloga vsakovrstnega pohištva, hišnih oprav
za spalne in jedilne sobe, vseh vrst tape-
ciranega pohištva, naslanjačev, otomanov,
kakor tudi pisarniških oprav, dalje različnih
platnenih lesenih roló, žaluzij in železnih

valjčnih zastorov.

Velika množina

izgotovljenih oprav za spalne in jedilne sobe
vedno na razpolago. — Priznalna pisma, ceniki
in vzorci na poljubno razpolago.

A. PERSCHE

Ljubljana,

Pred škofijo št. 21.

priporočja

veliko zalogo

raznih nakitov, perilo za gospode in dame,
specijalitete zavratnic in nogavic; steznik

„Directoire“ P. D.

Kavarna „ILIRIJA“

Kolodvorska ul. 22

je vsak dan 11-10

celo noč odprta

ter se slavnemu občinstvu naj-
topleje priporočja.

Hotel in restavracija „Bavarski dvor“

Dunajska cesta št. 29

se priporočja posetnikom Ljubljane
kot najbolj ugodno prenočišče v
:: neposredni bližini kolodvora. ::

Restavracija je moderno urejena.

Mir in točnost zajamčena.

Za obilen poset se priporočja

Štefan Bergant
lastnik.

Kri! in okusno pijačo daje le dr.
pl. Trnkoczyja sladni čaj pod
imenom „SLADIN“! Pije se brez
kave, čaja, kakao; z malo mleka
in sladkorjem. 30-5

Moč! S tem prihranite 50% na
denarju pri gospodarstvu.
Kdor naroči najmanj 5 zavitkov
po pošti v glavni zalogi lekarne
pl. Trnkoczyja v Ljubljani (Kranj-
sko) dobi za 5 K 50 v franko.

Zdravje! To resno obvestilo po-
potrjujejo mnogo-
brojna priznalna pisma.

50% prihranka! 1/4 paketa
stane 50 v.
Zahtevajte ga pri svojem trgovcu!
Sladni čaj ni sladna kava, katere
hranilna moč se deloma vsled
žganja uniči!

Ivan Jax in sin

v Ljubljani, Dunajska c. 17

26-2 priporočja svojo bogato zalogo

voznih koles.

Šivalni stroji za rodbino in obrt.

Brezplačni kurzi za vezenje v hiši.

: Pisalni stroji „ADLER“ :

Redka prilika za nakup

K 44.40 stane

kompletna obleka za gospode ali kostum za dame
modni površnik za gospode ali raglan ali prašni plašč za dame,
posamezne hlače za gospode ali krilo iz blaga ali za prati,
modni telovnik za gospode ali bluza ali jupon za dame,
klobuk ali slamnik za gospode ali velika modna čepica za dame.

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 5

Ustanovljena l. 1882. — Telefon št. 185

Poštne hranilnice na račun števil. 828.405

Ogrska poštna hranilnica števil. 19.864

Kmetska posojilnica ljublanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo
Ljubljana, Dunajska cesta 18
v lastnem zadrugnem domu
je imela koncem leta 1909 denarnega
prometa K 83.116.121.11
upravnega premoženja
K 20.775.510.59

obrestuje hranilne vloge

po 4 1/2 %

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega pla-
čuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim pro-
metom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad K 20.000.000. Rezervni zaklad K 400.000.
Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije;
na menice po 6 %.

Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.
URADNE URE: vsaki dan od 8.—12. in od 3.—4. izven nedelj in praznikov.

Spedijsko podjetje JOS. ŠKERLJ, Ljubljana Bavarski dvor.

Ustanovljeno leta 1908.

Član dunajskih in berlinskih prevoznikov pohištva. — Sprejema vse v spedicijo spadajoče prevoznine iz vseh in v vse kraje, po naj-
nižjih tarifih. — Prevažja pohištvo v novih, patentovanih pohištvenih vozeh na vse kraje, tudi v inozemstvo. — Sprejema na zalogo
razno blago, pohištvo itd. Krasna, suha in čista skladišča so na razpolago. — Nabiralni promet Dunaj-Ljubljana in obratno zastopam
v vseh večjih mestih. — Moj zastopnik na Dunaju je Karl Lawi, Dunaj I. Schulhof 6.

Delniška glavica:
K 3.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rezervni fond:
K 400.000.

Stritarjeva ulica števil. 2.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2 %.